

Gemeente Midden-Drenthe Accountantsverslag 2013

Rapportage aan de gemeenteraad

Building a better
working world

Ernst & Young Accountants LLP
Leonard Springerlaan 17
9727 KB Groningen
Postbus 997
9700 AZ Groningen

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 25 05
ey.com

Gemeenteraad van de gemeente Midden-Drenthe
Postbus 23
9410 AA BEILEN

Groningen, 13 mei 2014

SVEN-9JT9YV/RB/gkv

Uitkomsten controle en overige informatie 2013

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van gemeente Midden-Drenthe. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ uitkomsten jaarrekeningcontrole;
- ▶ kwaliteit beheersorganisatie;
- ▶ wensen en aandachtspunten;
- ▶ onafhankelijkheid en controleproces.

Wij hebben de kernpunten van ons verslag opgenomen in het hoofdstuk *Kernpunten*.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2013. De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele governance.

Het concept van dit verslag is d.d. 30 april 2014 besproken met de portefeuillehouder financiën en de concerncontroller. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Drenthe.

Wij danken de medewerkers van de gemeente Midden-Drenthe voor een prettige samenwerking.

Wij stellen het op prijs één en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. R. H. Bouman RA

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Inhoudsopgave

Kernpunten	3	Onafhankelijkheid en controleproces	21
Kernpunten uit onze rapportage	4	Onafhankelijkheid	22
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	7	Ons controleproces	23
Conclusie van de controle	8	Bijlagen	
Onze analyse van het resultaat 2013	11	1. SiSa-bijlage	
Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle	13	Totaal aantal pagina's in dit rapport: 27	
Kwaliteit beheersorganisatie	17		
Interne beheersmaatregelen	18		
Rechtmatigheidsbeheer	19		

Kernpunten

Kernpunten uit onze rapportage

Pagina 4

Kernpunten

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Goedkeurende controleverklaring	Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening 2013 van de gemeente Midden-Drenthe een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid.
	De jaarrekening is getrouw	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2013 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de gemeente Midden-Drenthe.
	De jaarrekening is rechtmatig	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot rechtmatigheid betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2013 in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving.
	Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de <i>Nota verwachtingen accountantscontrole 2013</i> . Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
	Opnieuw rechtmatigheids- bevindingen sociale zaken	Evenals voorgaand jaar constateren wij dat sprake is van rechtmatigheidsfouten binnen het proces van samenlevingszaken. Ook in onze management letter hebben wij al verhoogde aandacht gevraagd voor de gevolgen van de geconstateerde fouten en onzekerheden. In samenspraak met de gemeente is veel gedaan om deze fouten te beoordelen en nader te analyseren. Bij de jaarrekeningcontrole is een interne second opinion uitgevoerd op de geconstateerde fouten en onzekerheden, om dit in een goed perspectief te zetten en lering te trekken uit de constateringen. Wij hebben als onderdeel van onze controle een review uitgevoerd op uw interne second opinion. De uiteindelijke foutscore als gevolg van de uitgevoerde werkzaamheden komen uit op een onrechtmatigheid van € 150.000 (2012: € 200.000) en een totale onzekerheid van € 546.000 (2012: € 190.000). Deze bevindingen blijven ruimschoots binnen de controletolerantie van de jaarrekening, maar worden wel gerapporteerd in de SiSa- bijlage.

Kernpunten uit onze rapportage

Pagina 5

Kernpunten

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Begrotingsbeheer op orde	De afwijkingen van het resultaat ten opzichte van de najaarsnota worden deels veroorzaakt door externe factoren en deels door interne factoren. Met name de afwijkingen ten aanzien van de WMO, bouwgrond en leges zijn naar onze mening voorbeelden van afwijkingen welke in een eerder stadium al onderkend hadden kunnen worden. Op dit punt zou de gemeente Midden-Drenthe naar onze mening haar begrotingsbeheer nog verder kunnen verbeteren.
	Waardering grondexploitatie kent hoge mate van schattings-onzekerheid	De waardering van grondexploitatieprojecten kent een hoge mate van schattingsonzekerheden als gevolg van de parameters die hierop van invloed zijn, zoals het toekomstige uitgiftetempo, de nog te realiseren kosten etc. De inschatting van deze parameters kennen met name in de huidige economische situatie een hoge mate van onzekerheid. Evenals voorgaand jaar constateren wij dat de waardering van de bedrijventerreinen gezien het uitgiftetempo ambitieus is. Ten opzichte van voorgaand jaar heeft de gemeente Midden-Drenthe haar inschattingen onderbouwd met externe onderzoek. Daarbij is het verkooptempo ten opzichte van voorgaand jaar getemperd. Deze punten in overweging nemend zijn wij van mening dat de grondexploitaties juist zijn gewaardeerd in de jaarrekening.
Kwaliteit beheersorganisatie	Interne beheersmaatregelen op orde	Op 19 november 2013 hebben wij onze managementletter uitgebracht. Hierin hebben wij gerapporteerd dat de beheersorganisatie van de gemeente Midden- Drenthe vanuit het perspectief van de accountant in opzet ruim voldoende is. De jaarrekeningcontrole heeft niet geleid tot andere conclusies over de interne beheersing.
	Jaarrekeningproces aanzienlijk verbeterd	Naar aanleiding van het eerste controlejaar (2012) hebben wij met het management het jaarrekeningproces geëvalueerd en zijn van beide partijen verbeterpunten aangedragen. Hierdoor is het jaarrekeningproces 2013 aanzienlijk soepeler verlopen. Voorafgaand aan de controle heeft over en weer afstemming plaatsgevonden over de verwachtingen. Ook de uitgebreide afstemming ten aanzien van de grondexploitatie en samenlevingszaken heeft op een constructieve wijze plaatsgevonden. Naar onze mening zouden de volgende vervolgstappen het proces nog verder kunnen optimaliseren: ▶ Het vervroegen van de review op samenlevingszaken, waardoor eerder inzicht bestaat in de rechtmatigheidsuitkomsten.

Kernpunten uit onze rapportage

Pagina 6

Kernpunten

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

		▶ Het vervroegen van de herzieningen van de grondexploitaties, waardoor ook de gemeente zelf in een eerder stadium bekend is met de mogelijke extra afboekingen. ▶ Het vervroegen van en een verdere professionalisering van de SiSa-verantwoording.
Bestuurlijke aandachtspunten	Decentralisaties zorgen nog voor veel onzekerheden	Met de invoering van de drie decentralisatie vanaf 2015 zal omvang van de totale begroting van de gemeente Midden-Drenthe significant toenemen. De gemeente Midden-Drenthe is volop in voorbereiding op deze veranderingen. Overdracht van taken binnen de AWBZ, de Jeugdzorg en Participatiewet vragen veel van het (financiële) beheer van de gemeente Midden-Drenthe. Voorbereidingen op deze nieuwe taken worden getroffen, maar vormen voor de gemeente nog geen eenvoudige opdracht. Op landelijk niveau wordt een bezuiniging van 15% verwacht samenhangend met de decentralisaties. Een spannende tijd waarin voor de gemeente kansen liggen om haar burgers binnen het vastgestelde beleid van een passend aanbod te kunnen voorzien, maar ook risico's bestaan vanuit de veranderopgave en beschikbare middelen. In dit kader is het van belang dat voortgang en ook de financiële consequenties structureel bewaakt worden. Wij zijn actief betrokken op het terrein van de decentralisaties binnen het sociaal domein, waar de Participatiewet een onderdeel van uitmaakt. Met name ook de integrale aanpak van de decentralisaties, bedrijfsvoeringsaspecten en financiën hebben onze bijzondere aandacht. Zo hebben wij de handreiking "Planning & Control decentralisaties" in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geschreven. Daarin hebben wij tien mijlpalen ten aanzien van Planning & Control benoemd, die ook voor gemeente Midden-Drenthe relevant zijn als spoorboekje. Deze is te downloaden via www.gemeentenvandetoekomst.nl. Deze decentralisatie betekent dat veel middelen overgaan van het rijk naar de gemeenten. De besteding van die middelen zal intern op een goede wijze beheerst en gecontroleerd moeten worden. Wat de impact van de decentralisatie is voor de externe verantwoording en de accountantscontrole is op dit moment ook nog niet duidelijk. Zodra hierover meer bekend is spreken wij graag met de gemeente Midden-Drenthe af om hierover nadere afspraken te maken.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Pagina 8

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Controleverklaring

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2013 van de gemeente Midden-Drenthe te verstrekken. In deze verklaring bevestigen wij dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten*.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2013. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2013 van uw gemeente geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV.

Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat de raad de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Conclusie van de controle

Pagina 9

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Onderstaand is een overzicht opgenomen van de onjuistheden die wij tot aan de datum van dit verslag hebben gesignaleerd en niet door de gemeente zijn gecorrigeerd. Daarnaast zijn eventuele rechtmatigheidsfouten in dit overzicht opgenomen.

In bijlage 1 is het overzicht met ongecorrigeerde controleverschillen opgenomen dat is verstrekt aan het college en als bijlage bij de *Bevestiging bij de jaarrekening* is gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen in bijlage 1 met het college besproken.

De geconstateerde fouten ad € 150.000 en onzekerheden ter hoogte van € 546.000, blijven ruimschoots binnen de door u vastgestelde controletolerantie van respectievelijk € 708.000 en € 2.124.000.

Ongecorrigeerde verschillen			
Post/omschrijving van de toelichting	Fouten (in euro's)	Onzekerheden (in euro's)	Verwijzing
Getrouwheid			
Rechtmatigheid			
Onrechtmatigheden sociale zaken	150.000	546.000	Pagina 10
Totaal	150.000	546.000	
Tolerantie	708.000	2.124.000	

Conclusie van de controle

Pagina 10

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Opnieuw rechtmatigheidsbevindingen sociale zaken

Evenals voorgaand jaar constateren wij dat sprake is van rechtmatigheidsfouten binnen het proces van samenlevingszaken. Ook in onze management letter hebben wij al verhoogde aandacht gevraagd voor de gevolgen van de geconstateerde fouten en onzekerheden.

In samenspraak met de gemeente is veel gedaan om deze fouten te beoordelen en nader te analyseren. Bij de jaarrekeningcontrole is een interne second opinion uitgevoerd op de geconstateerde fouten en onzekerheden om dit in een goed perspectief te zetten en lering te trekken uit de constateringen.

Wij hebben als onderdeel van onze controle een review uitgevoerd op uw interne second opinion. De uiteindelijke foutscore als gevolg van de uitgevoerde werkzaamheden komt uit op een onrechtmatigheid van € 150.000 (2012: € 200.000) en een totale onzekerheid van € 546.000 (2012: € 190.000).

In onze management letter van 2013 gaven wij al te kennen dat het van belang is om een grondige analyse uit te voeren naar de oorzaken van de geconstateerde fouten en hiervoor beheersingsmaatregelen te treffen. De ingevoerde collegiale toetsing heeft hiertoe nog onvoldoende bijgedragen, wat naar onze beste inschatting wordt verklaard doordat deze toetsing in hogere mate administratief van aard is. Dit betekent dat inhoudelijk niet getoetst wordt of de conclusie (vaststelling van de hoogte van de uitkering etc.) juist is.

Naar wij hebben begrepen wordt de personele bezetting van de afdeling uitgebreid met onder meer een kwaliteitsmedewerker. Hiermee streeft de

gemeente Midden-Drenthe ernaar om in het primaire proces, voor verstrekking van de beschikking een inhoudelijke, kwalitatieve toets uit te voeren. Dit moet de kwaliteit binnen de afdeling verhogen.

Daarnaast kwam uit de review op de interne controle naar voren dat het debiteurenbeheer op de bijstandsdebiteuren nog onvoldoende is geborgd. Hierbij constateerden wij dat het aanmaningenproces met achterstanden heeft te kampen en dat cliënten hierdoor nog niet aangemaand waren. Aangezien dit niet de rechtmatigheid van de vorderingen beïnvloed, is dit niet meegenomen binnen het rechtmatigheidsoordeel. Wel kan dit verhoogde risico's met zich meebrengen voor de gemeente Midden-Drenthe ten aanzien van het kunnen innen van deze vorderingen. Uit onze controle is niet gebleken dat de huidige waardering van de debiteuren onjuist is, maar wij adviseren de gemeente Midden-Drenthe aandacht te besteden aan haar debiteurenbeleid.

Onze analyse van het resultaat 2013

Pagina 11

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Voordelig resultaat nader geanalyseerd

Het saldo van baten en lasten (na bestemming) over het jaar 2013 bedraagt € 1,4 miljoen voordelig en wijkt hiermee € 0,8 miljoen af ten opzichte van het geprognosticeerde resultaat in de najaarsnota.

De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden in belangrijke mate veroorzaakt door:

Bedragen x € 1.000	Voordelen	Nadelen
Lagere uitgaven WMO	818	
Projecten	724	
Risicoafdekking glasvezel in de grotere kernen	210	
Openbare verlichting	163	
Bouwgrond		379
Leges omgevingsvergunningen		220
Voorziening wethouder pensioenen		150
Overige gesaldeerde effecten	201	

Uw begrotingsbeheer op orde

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de afwijkingen ten opzichte van de najaarsnota deels worden veroorzaakt door externe factoren, maar dat daarnaast een aantal afwijkingen te voorspellen waren. Met name de afwijkingen ten aanzien van de WMO, bouwgrond en leges zijn naar onze mening voorbeelden van afwijkingen welke in een eerder stadium al onderkend hadden kunnen worden. Op dit punt zou de gemeente Midden-

Drenthe naar onze mening haar begrotingsbeheer nog verder kunnen verbeteren. Voor een meer gedetailleerde analyse van het rekeningresultaat verwijzen wij naar de jaarrekening en het jaarverslag.

Uw weerstandsvermogen

Risicomanagement stelt organisaties in staat om op basis van een gestructureerde aanpak risico's vooraf proactief te beheersen in plaats van ad hoc achteraf. Wij zien bij veel gemeenten ontwikkelingen op dit gebied vanwege het toenemende risicoprofiel van gemeenten. Ook uw college heeft naar aanleiding van het recente rekenkameronderzoek naar het risicobeleid het risicomanagement nadrukkelijker op de agenda van zowel het college als de raad gezet.

In de paragraaf weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit bepaald op € 16,3 miljoen. Hierin wordt meegenomen het vrij besteedbare deel van de algemene reserve, een deel van de bestemmingsreserve investeringen, onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en een PM voor de stille reserves. Er is geen nadere toelichting gegeven hoe dit bedrag tot stand is gekomen.

De risico's in de paragraaf weerstandsvermogen zijn vrij algemeen geformuleerd en niet nader gekwantificeerd. Hierdoor is er onvoldoende inzicht in hoe de omvang van de risico's zich verhoudt tot de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarnaast zijn we van mening dat de geïnventariseerde risico's vrij algemeen van aard zijn en wellicht aanvulling behoeven (u kunt hierbij denken aan het expliciet benoemen van risico's binnen de grondexploitatie). Wij adviseren (evenals voorgaand jaar) de gemeente Midden-Drenthe om de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen nader te kwantificeren en de uitkomsten hiervan af te zetten tegen de weerstandscapaciteit. Op deze manier ontstaat beter inzicht in de toereikendheid van de weerstandscapaciteit.

Onze analyse van het resultaat 2013

Pagina 12

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening.

Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Wij kunnen instemmen met de door het college gemaakte inschattingen en waarderingsgrondslagen.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Pagina 13

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

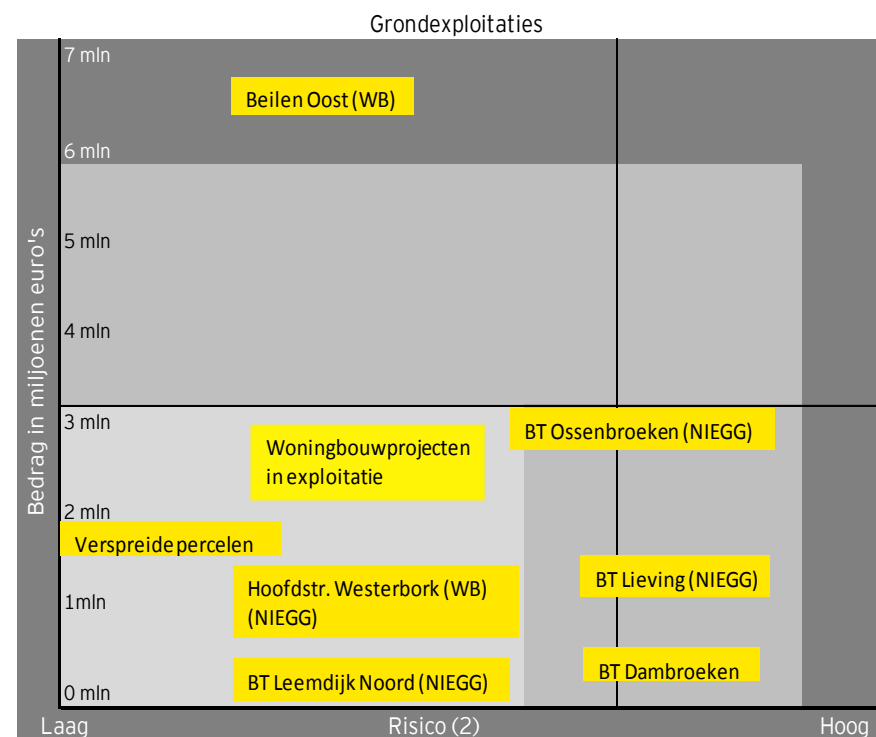
In dit hoofdstuk wordt de waardering van de grondexploitaties behandeld vanwege het verhoogde waarderingsrisico in de aanhoudende economische recessie.

Waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties is jaarlijks één van de belangrijkste aandachtspunten in onze controle, vanwege de mate van schattingonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. De ambities van de gemeente Midden-Drenthe zijn op dit gebied nog steeds hoog, zowel binnen haar in exploitatie genomen als de nog niet in exploitatie genomen gebieden. Hiernaast hebben wij visueel onze risico-inschatting ten aanzien van de projecten weergegeven.

Deze weergave hebben we ook opgenomen in het accountantsverslag van 2012. Uit een vergelijking valt op te maken dat de risico's zich nog steeds concentreren op de bedrijventerreinen, maar dat met name het risico en de boekwaarde voor Leemdijk Noord is afgenomen. Dit als gevolg van de gewijzigde visie op dit project en de daarmee gepaard gaande afwaardering van de boekwaarde. Daarnaast heeft de gemeente Midden-Drenthe marktonderzoek uit laten voeren naar de afzetmogelijkheden van bedrijventerreinen ter onderbouwing bij de waardering van deze projecten. Desondanks blijven we constateren dat de risico's vanwege de gerealiseerde investeringen in combinatie met de hoge verkoopambities op termijn, aanzienlijk zijn. Hierop komen we hierna nog terug.

Evenals voorgaande jaren constateren we voor de woningbouwprojecten dat het uitgiftetempo past binnen de ontwikkelingen van het aantal huishoudens in de komende jaren blijkend uit een recent bevolkingsonderzoek van de provincie Drenthe. Daarnaast laten recente verkopen een positieve ontwikkeling zien. Hierdoor schatten wij het risicoprofiel van deze projecten lager in.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Pagina 14

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Herbeoordeling van de grondexploitatieprojecten uitgevoerd door de gemeente Midden-Drenthe

Evenals voorgaand jaar heeft de gemeente Midden-Drenthe aan het einde van het boekjaar een herbeoordeling van de grondexploitatieprojecten uitgevoerd. Hierbij zijn de uitgangspunten van de projecten opnieuw tegen het licht gehouden en zijn recente besluitvormingen over onder andere het grondprijzenbeleid en de bindingseisen meegenomen in deze beoordeling. Begin april 2014 is hierover een advies richting het college uitgebracht, waarin alle projecten worden behandeld. Naar aanleiding van dit advies is een voorziening getroffen voor een bedrag van ongeveer € 499.000 en is voor € 347.000 van de boekwaarde afgewaardeerd.

De voornaamste afwaarderingen hebben betrekking op het project Leemdijk Noord en Hoofdstraat 34. Voor het project Leemdijk Noord is een extern onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van het project in de vorm van een zogenoemd Agropark. In dit onderzoek is gekeken naar de mogelijkheid om een Agropark te realiseren en wat de financiële consequenties zijn van het realiseren van een dergelijk project. Op grond van het onderzoek wordt geconcludeerd dat er wel degelijk mogelijkheden zijn voor het realiseren van een agropark, echter dat dit pas op langere termijn te realiseren is. Hierdoor is het project met deze uitgangspunten niet kostendekkend en zou de gehele boekwaarde afgewaardeerd moeten worden tot agrarische waarde (afboeking van ca. 627.000). Als alternatief wordt gekeken naar de realisatie van een zonnepanelenpark op deze locatie. Met dit alternatief zou de gemeente Midden-Drenthe pachtopbrengsten realiseren. Hierdoor zou de afwaardering beperkt kunnen worden tot een bedrag van € 347.000. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden, waardoor er nog een onzekerheid resteert in de huidige waardering van dit project. Deze onzekerheid bedraagt maximaal € 280.000 (verschil tussen agrarische waarde en gecorrigeerde boekwaarde). Dit verschil is door de gemeente Midden-Drenthe toegelicht in de jaarrekening. Op grond van deze toelichting kunnen wij in stemmen met de huidige waardering in de

jaarrekening.

Het project hoofdstraat 34 is naar aanleiding van een herziene visie geactualiseerd, dit leidt er echter ook toe dat enerzijds hogere kosten worden verwacht en anderzijds lagere opbrengsten. Dit resulteert per saldo in een negatief resultaat op dit project. Het toekomstige verlies voor een bedrag van € 404.000 is als voorziening opgenomen in de jaarrekening. Op de overige projecten is per saldo nog ca. € 95.000 toegevoegd aan de voorziening, met name als gevolg van de verlaging van de kavelprijzen.

Wij hebben de uitkomsten van deze herbeoordeling besproken met de gemeente Midden-Drenthe en deze informatie gebruikt voor de controle en beoordeling van de waardering van de grondexploitatieprojecten in de jaarrekening 2013.

Hoge ambities bedrijventerreinen vormen nog een reëel risico

Voor de beoordeling van de waardering van de bedrijventerreinen hebben we gekeken naar de door het management gehanteerde uitgangspunten ten aanzien van de verkoopverwachtingen. Doordat Leemdijk Noord ten opzichte van voorgaand jaar niet meer is opgenomen in de programmering, is het totaal te verkopen hectares bedrijventerreinen met 5 hectare (0,4 ha. per jaar) afgenomen tot 16,5 hectare. Hierdoor ligt het gemiddelde verkooptempo op ca. 1 hectare per jaar. Met enkele uitschieters tot boven de 2 hectare per jaar is het uitgiftetempo nog aanzienlijk ambitieus.

Het project Ossenbroeken II kent met een nog uit te geven oppervlakte van 10 hectare nog de hoogste bijdrage aan het uit te geven aantal hectares bedrijventerrein. Voor dit project heeft de gemeente Midden-Drenthe in 2013 een extern bureau gevraagd onderzoek te doen naar de marktvraag. Het externe onderzoek is in december 2013 afgerond.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Pagina 15

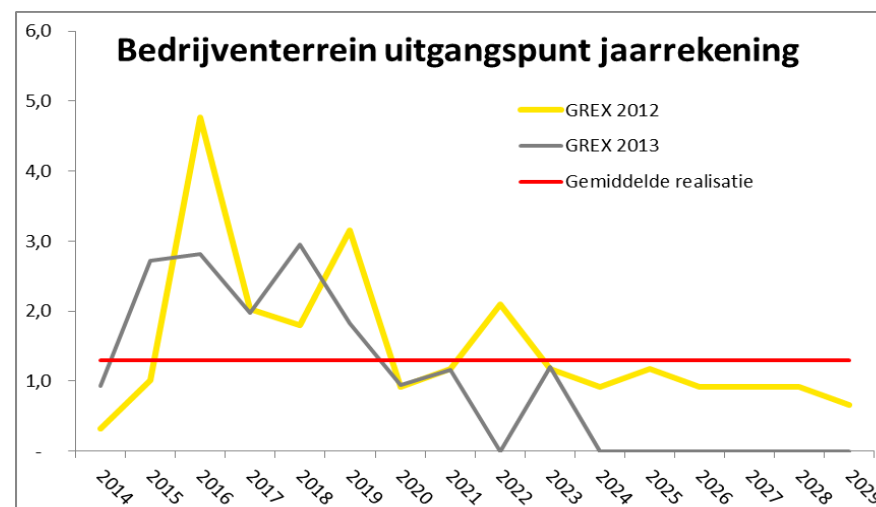
Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Op grond van het onderzoek ligt de lokale behoefte van bedrijventerreinen voor de periode 2014 en 2020 maximaal tussen de 10 tot 15 hectare. Eveneens wordt in het rapport rekening gehouden met eenzelfde vraag voor de periode 2020 tot en met 2025/2030. Hierbij wordt gelijktijdig geconcludeerd dat de verwachte uitgifte eerder aan de onderkant dan aan de bovenkant van de bandbreedte ligt. Het totale aanbod van de gemeente Midden-Drenthe ligt in diezelfde periode rond de 14 hectare. Hierbij moet echter worden opgemerkt dat voor de periode 2020 tot en met 2025 nauwelijks meer aanbod is geraamd door de gemeente Midden-Drenthe (totaal nog 0,2 ha.).

Daarnaast is ook een analyse gemaakt van de historische uitgifte van bedrijventerreinen binnen de gemeente Midden-Drenthe. Vanwege het gebrek aan marktonderzoek in voorgaand jaar hebben wij voorgaand jaar op basis van deze historische uitgiftedatums de toekomstige ramingen beoordeeld, waarbij wij constateerden dat de verkoopverwachtingen boven de werkelijke gemiddelde historische uitgifte lag. Hierin is ruimte gekomen, doordat het project Leemdijk Noord niet meer bijdraagt aan het totale aanbod van de gemeente Midden-Drenthe. Hieronder hebben wij het verloop schematisch weer gegeven.

In de periode tot en met 2020 raamt de gemeente Midden-Drenthe een uitgifte van 14 hectare. Afgezet tegen het marktonderzoek mag geconcludeerd worden dat dit uitgiftetempo ambitieus is. Met de gemeente Midden-Drenthe hebben wij gesproken over deze ramingen. De gemeente Midden-Drenthe geeft aan zich te herkennen in het uitgevoerde onderzoek en is zich bewust van het overaanbod. De gemeente is van mening dat bepaalde ontwikkelingen binnen de gemeente zullen gaan bijdragen aan een hogere realisatie van verkopen, waarmee in het onderzoek geen rekening is gehouden. Daarnaast geldt dat als gekeken wordt naar de geraamde uitgifte in de periode tot en met 2025 dat deze nagenoeg nihil is.

Het marktonderzoek gaat uit van een gelijkblijvend vraagniveau in deze periode. Hierdoor wordt het mogelijk geacht dat verkopen in een later stadium alsnog passen binnen de vraag. Gezien de huidige buffers binnen o.a. het project Ossebroeken zou een dergelijke vertraging opgevangen kunnen worden binnen de huidige boekwaarde. Een afwaardering lijkt daarom ook niet aan de orde.

Wij stemmen in met de huidige waardering

Evenals voorgaand jaar constateren wij dat de waardering van de bedrijventerreinen gezien het uitgiftetempo ambitieus is. Ten opzichte van voorgaand jaar heeft de gemeente Midden-Drenthe haar inschattingen onderbouwd met externe onderzoek. Daarnaast is het verkooptempo ten opzichte van voorgaand jaar getemperd. Deze punten in overweging nemend zijn wij van mening dat de grondexploitaties juist zijn gewaardeerd in de jaarrekening.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Pagina 16

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

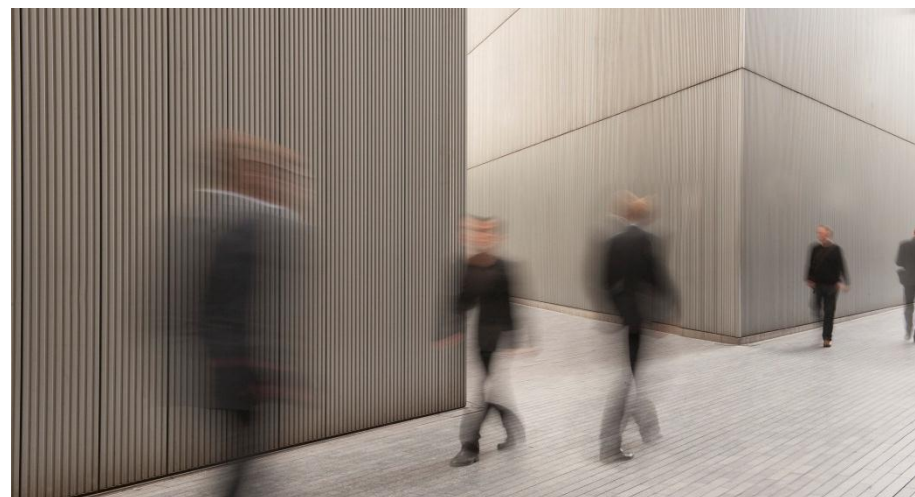
Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2013 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2013*. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de navolgende specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Onze controleaanpak hierbij hebben wij in het hoofdstuk Onafhankelijkheid en controleproces nader toegelicht. De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 1 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Kwaliteit beheersorganisatie

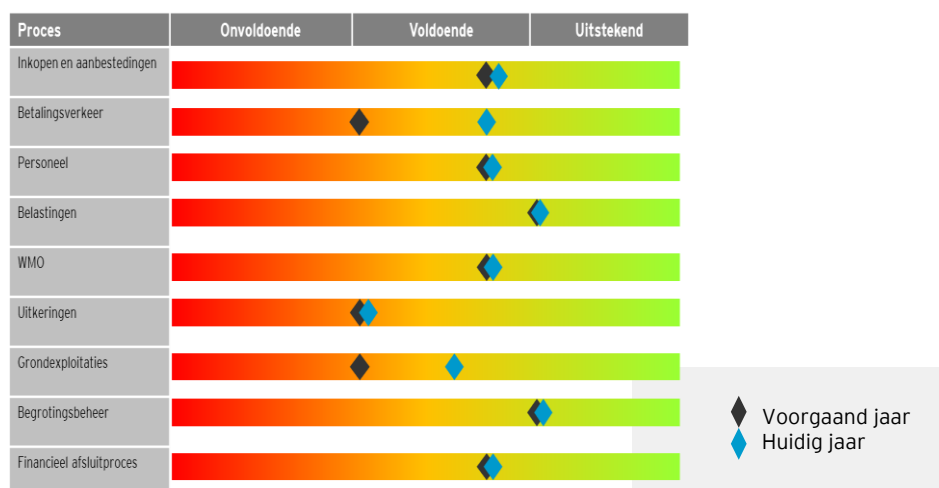
Interne beheersmaatregelen

Pagina 18

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersing op orde

Op 19 november 2013 hebben wij onze managementletter uitgebracht. Hierin hebben wij gerapporteerd dat de beheersorganisatie van de gemeente Midden- Drenthe vanuit het perspectief van de accountant in opzet ruim voldoende is, met uitzondering van het uitkeringsproces. Onderstaand overzicht geeft inzicht in onze beoordeling van de processen naar aanleiding van de interim-controle. De jaarrekeningcontrole heeft niet geleid tot andere conclusies over de interne beheersing.

Onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole hebben niet geleid tot andere inzichten over de interne beheersing bij de gemeente Midden-Drenthe.

Daarnaast heeft de jaarrekeningcontrole geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Rechtmatigheidsbeheer

Pagina 19

Kwaliteit beheersorganisatie

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

In paragraaf *Rechtmatigheid* van hoofdstuk *Ons controleproces* hebben wij de gehanteerde kaders voor onze rechtmatigheidscontrole nader toegelicht. Buiten hetgeen reeds eerder is gemeld, hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd in het kader van rechtmatigheid. In het vervolg van deze paragraaf geven wij onze bevindingen bij deze onderwerpen.

Het controleprotocol, inclusief het normenkader is op 30 mei 2013 door uw raad vastgesteld. Het normenkader is intern bij uw gemeente vertaald in interne controleprotocollen, waarna voor de geïdentificeerde risico's de getroffen beheersingsmaatregelen in kaart zijn gebracht. De werking van deze maatregelen is met voldoende diepgang getoetst en de uitkomsten hiervan zijn voor de processen met een duidelijke audittrail vastgelegd. Wij zijn van mening dat de gemeente Midden-Drenthe voor het boekjaar 2013 een deugdelijk rechtmatigheidsonderzoek heeft uitgevoerd.

Formele rechtmatigheidsbevindingen

Een formele rechtmatigheidsfout doet zich voor op het moment dat bij bepaalde handelingen wordt afgeweken van de geldende interne en externe wet- en regelgeving, die echter geen financiële consequenties hebben die in

de jaarrekening tot uitdrukking moeten worden gebracht. Een formele fout zijn wij wel verplicht te melden in ons accountantsverslag, maar wordt niet gekwalificeerd als een rechtmatigheidsfout voor het accountantsoordeel.

Uit de intern uitgevoerde rechtmatigheidsonderzoeken blijkt dat in het subsidieproces de volgende formele onrechtmatigheden zijn geconstateerd:

- In één geval niet tijdig en/of volledig indienen van de aanvraag tot subsidieverlening.
- In vier gevallen niet tijdig vaststellen van subsidies 2012.
- In vier gevallen niet tijdig beschikken van de subsidie 2013.
- Betalingen van een aantal subsidiebedragen vinden niet plaats volgens de termijnen op basis van de ASV.
- Dossiervorming is in veel gevallen niet volledig.

De begrotingsoverschrijdingen zijn wel goed toegelicht

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. In hoofdstuk *Ons controleproces* van deze rapportage lichten wij de controleaanpak en de verantwoordelijkheden van college, raad en accountant nader toe.

De overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten zijn door het college in de toelichting op de programmarekening toereikend toegelicht. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2013. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Rechtmatigheidsbeheer

Pagina 20

Kwaliteit beheersorganisatie

Misbruik en oneigenlijk gebruik

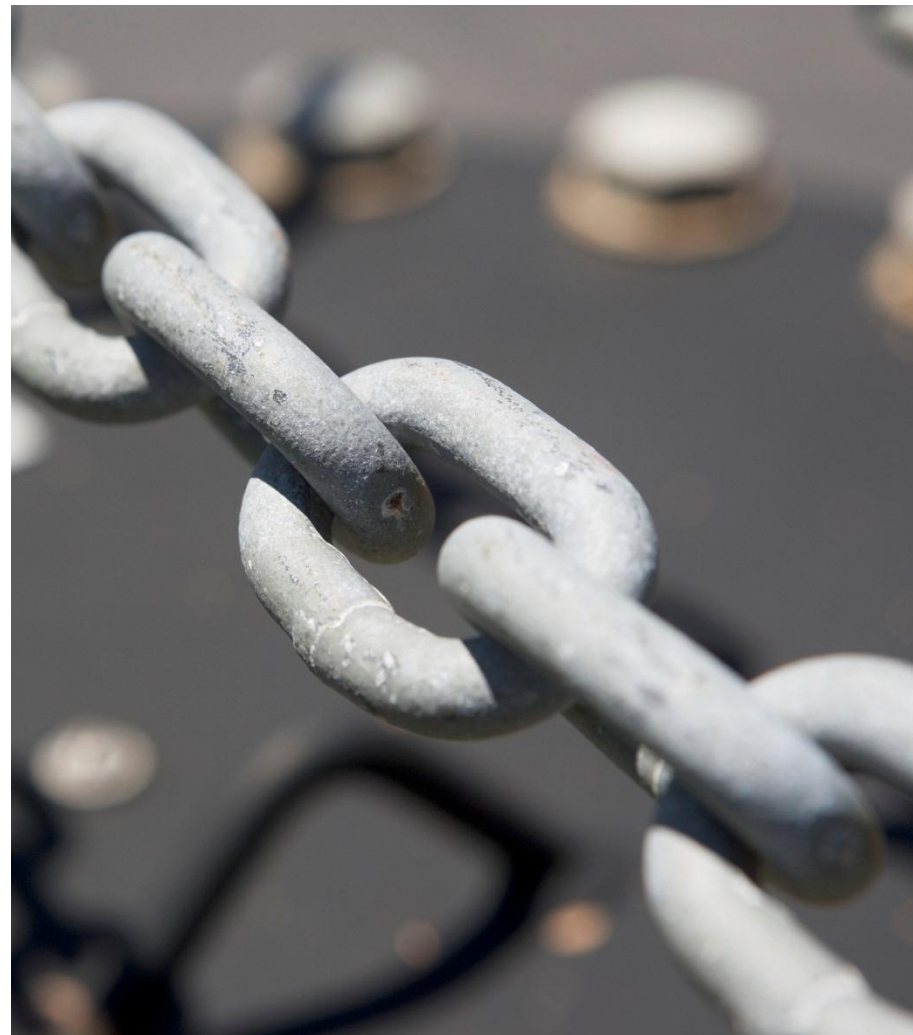
In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf *Weerstandsvermogen* van het jaarverslag.

Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de gemeente betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Onafhankelijkheid en controleproces

Onafhankelijkheid

Pagina 22

Onafhankelijkheid en controleproces

Inleiding

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Het Nederlandse parlement heeft in dit kader met ingang van 2013 een wettelijke regeling ingevoerd inzake een strikte scheiding van controle en advies, alsmede vanaf 2016 verplichte kantoorrotaties bij OOB's (Organisaties van Openbaar Belang). Hiermee loopt Nederland vooruit op Europese regelgeving, waarover in december 2013 een akkoord is bereikt dat minder ver gaat dan de Nederlandse wet. Kern van het Europees Barnierakkoord is een verbod op bepaalde non-auditdiensten, een limiet op de levering van toegestane non-auditdiensten tot 70% van de audit fee en kantoorrotatie eens in de tien jaar welke periode na een nieuwe tender met tien jaar verlengd kan worden. Ook de *Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants* (NBA) heeft de onafhankelijkheidsregels voor zijn leden verder aangescherpt. Met de nieuwe *Verordening inzake Onafhankelijkheid* (ViO) zijn de regels vanaf 2014 strikter dan de *Code of Ethics* en wordt een kader gecreëerd dat verder gaat dan internationaal gebruikelijk is. Zo geeft de NBA een meer expliciete uitleg aan bedreigingen van de onafhankelijkheid die voortvloeien uit de perceptie van het publiek.

Belangrijkste wijzigingen in de ViO

De belangrijkste wijzigingen in de ViO hebben betrekking op:

- ▶ een nadere toetsing van geschenken en uitingen van gastvrijheid vanaf een grens van € 100. Dit geldt zowel voor ontvangen als verstrekte geschenken en uitingen van gastvrijheid;
- ▶ een verbod van sponsoring van een assurancecliënt ter verkrijging van naamsbekendheid;

- ▶ het afschaffen van het onderscheid tussen een opdracht tot controle van de jaarrekening en andere assurancediensten (bijvoorbeeld controle van een MVO-verslag). De oude regels kenden nog een lichter regime voor andere assurancediensten;
- ▶ de introductie van het begrip gelieerde derde dat de reikwijdte van het verbod op het leveren van adviesdiensten aan andere entiteiten binnen de groep bij OOB's inperkt. Relaties met zustervenootschappen worden buiten beschouwing gelaten. Daarnaast vallen moedervenootschap(pen) wel onder het begrip gelieerde derde, ongeacht het materiële belang.

De strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorrotatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016.

Impact nieuwe regels op relatie gemeente Midden-Drenthe en EY

De nieuwe richtlijnen hebben geen effect op onze dienstverlening, aangezien de genoemde aangelegenheden zich niet hebben voorgedaan. Een gemeente is niet aangemerkt als OOB.

Ons controleproces

Pagina 23

Onafhankelijkheid en controleproces

Wat is de reikwijdte van onze opdracht

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2013 van de gemeente Midden-Drenthe gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onze controleaanpak in het kort

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet ten doel hebben een oordeel

te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de gemeente. In hoofdstuk *Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle* hebben wij u inzicht gegeven in de significante risico's, onze controleaanpak en bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft gemaakt en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Het normenkader en de goedkeuringstolerantie zijn op 30 mei 2013 vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming/kennisgeving gebracht van de raad.

Op grond van de jaarrekening 2013 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 708.000 (1%) en voor onzekerheden € 2.124.000 (3%). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Ons controleproces

Pagina 24

Onafhankelijkheid en controleproces

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

De rapporteringstolerantie, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 75.000.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Begrotingsbeheer

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten.

Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit

de Kadernota Rechtmatigheid.

Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Het is de verantwoordelijkheid van de raad om hier dan tijdig een besluit over te nemen.

Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om de begrotingsrechtmatigheid van de lasten en investeringen te toetsen. Dit doen wij onder andere door:

- ▶ vast te stellen of begrotingsafwijkingen tijdig zijn gesignaleerd en zijn omgezet in een begrotingswijziging ter autorisatie aan de raad;
- ▶ vaststellen of kostenoverschrijdingen leiden tot een onrechtmatigheid, welke meegewogen moet worden in het accountantsoordeel of niet. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid hoeven niet te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2013 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en de controleverordening/het controleprotocol 2013 van de gemeente Midden-Drenthe. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ het rechtmatigheidsbeheer;
- ▶ de naleving van het voorwaarden criterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

Ons controleproces

Pagina 25

Onafhankelijkheid en controleproces

Verplichtingen inzake Single information en Single audit (SiSa)

Uw gemeente is op grond van wettelijk voorschrift verplicht de verantwoordingsinformatie voor de met name benoemde specifieke uitkeringen hieromtrent op te nemen in een bijlage bij de jaarrekening op basis van een door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven model. Bij de controle van deze bijlage betrekken wij de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hiervoor gegeven aanwijzingen (Circulaire Single information Single audit 2013, waarin onder andere opgenomen de Nota verwachtingen accountantscontrole 2013).

De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.250.000 is;
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.250.000 is.

In bijlage 2 van dit verslag rapporteren wij hierover.

Frauderisico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (*Standaard 240 De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten*). Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het college, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het college. Het is van belang dat het college, onder toezicht van de gemeenteraad, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Bijlage

SiSa-bijlage

Pagina 27

Bijlage 1

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2013	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 OAB	Geen	Geen	n.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden	Geen	Geen	n.v.t.
G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013	Geen	Geen	n.v.t.
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2013	Geen	Geen	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013	Fout en onzekerheid	150.000 fout 546.000 onzeker	Wij hebben geconstateerd dat een deel van de verantwoorde bestedingen in het kader van deze regeling niet voldoet aan de geldende wet- en regelgeving en dat daardoor een fout is ontstaan ter hoogte van € 150.000 en onzekerheden ter hoogte van € 546.000. De fouten worden veroorzaakt doordat uitkeringen niet tijdig zijn verleend en/of doordat de hoogte van de toeslagen niet juist is berekend. De onzekerheden hebben betrekking op het onvolledig in beeld hebben van de overige inkomsten en/of vermogen van uitkeringsgerechtigden, waardoor niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat de verstrekte uitkeringen rechtmatig zijn geweest.

SiSa-bijlage

Pagina 28

Bijlage 1

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2013	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2013	Geen	Geen	n.v.t.
G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013	Geen	Geen	n.v.t.